

REGLUR

um hópundanþágu fyrir flokka samninga um rannsóknir og þróun.

1. gr.

Íslenskur texti reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 2659/2000 frá 29. nóvember 2000 um beitingu 3. mgr. 81. gr. sáttmálans gagnvart flokkum samninga um rannsóknir og þróun, sbr. ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 113/2000 frá 22. desember 2000, skal gilda gagnvart samskonar samningum um rannsóknir og þróun sem falla undir 10. og 12. gr. samkeppnislaga. Þetta á þó ekki við um 7. gr., 8. gr. og 9. gr. reglugerðar (EB) nr. 2659/2000.

Reglugerð nr. 2659/2000 er birt sem fylgiskjal við reglur þessar.

2. gr.

Í reglugerðinni skal „1. mgr. 81. gr. sáttmálans“ lesin sem „10. og 12. gr. samkeppnislaga“ og „3. mgr. 81. gr. sáttmálans“ skal lesin sem „1. mgr. 16. gr. samkeppnislaga“.

Í 1. gr. og 2. gr. reglugerðarinnar komi „reglur“ í stað orðsins „reglugerð“.

Í 4. gr. og 5. gr. reglugerðarinnar skal „á hinum sameiginlega markaði“ og „innan hins sameiginlega markaðar“ lesið sem „á innanlands markaði“.

3. gr.

Samkeppnisráð getur afturkallað undanþágu þá, sem leiðir af reglum þessum þegar ráðið telur að í einhverju ákveðnu tilviki hafi samningar um rannsóknir og þróun, sem þessar reglur gilda um, áhrif sem eru í ósamræmi við skilyrði 1. mgr. 16. gr. samkeppnislaga. Einkum og sér í lagi ef:

a) samningurinn um rannsókn og þróun takmarkar verulega möguleika þriðja aðila til að vinna að rannsóknum og þróun á viðkomandi sviði vegna takmarkaðra rannsóknarkosta sem eru fyrir hendi annars staðar;

b) samningurinn um rannsóknir og þróun takmarkar verulega aðgang þriðja aðila að markaðnum fyrir samningsvörurnar vegna þess hvernig dreifingu varanna er háttáð í einstökum tilvikum;

c) samningsaðilarnir hafa hvorki hagnýtt sér niðurstöður sameiginlegra rannsókna og þróunarstarfs né fært efnisleg rök fyrir því;

d) samningsvörurnar eru ekki í virkri samkeppni á viðkomandi markaði við vörur sem eru eins eða sem neytendur telja jafngildar að því er lýtur að eiginleikum, verði og áætlaðri notkun;

e) samningurinn um rannsóknir og þróun myndi útrýma virkri samkeppni í rannsóknum og þróunarstarfi á tilteknum markaði.

4. gr.

Reglur þessar eru settar með heimild í 4. mgr. 16. gr. samkeppnislaga og taka gildi við birtingu. Reglur þessar gilda til 31. desember 2010.

Samkeppnisstofnun, 27. febrúar 2002.

Kirstín Flygenring.

Georg Ólafsson.

Fylgiskjal.**REGLUGERÐ FRAMKVÆMDASTJÓRNARINNAR (EB) nr. 2659/2000
frá 29. nóvember 2000****um beitingu 3. mgr. 81. gr. sáttmálans gagnvart flokkum samninga um rannsóknir og þróun**

(Texti sem varðar EES)

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUBANDALAGANNA
HEFUR,

með hliðsjón af stofnsáttmála Evrópubandalagsins,

með hliðsjón af reglugerð ráðsins (EBE) nr. 2821/71 frá 20. desember 1971 um beitingu 3. mgr. 85. gr. sáttmálans gagnvart flokkum samninga, ákvarðana og samstilltra aðgerða ⁽¹⁾, eins og henni var síðast breytt með lögnum um aðild Austurríkis, Finnlands og Svíþjóðar, einkum b-lið 1. mgr. 1. gr.,að birtum drögum að þessari reglugerð ⁽²⁾,

að höfðu samráði við ráðgjafarnefndina um samkeppnis-hömlur og yfirburðastöðu,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Samkvæmt reglugerð (EBE) nr. 2821/71 er framkvæmdastjórninni heimilt að beita 3. mgr. 81. gr. sáttmálans (áður 3. mgr. 85. gr.), með reglugerð, gagnvart tilteknum flokkum samninga, ákvarðana og samstilltra aðgerða sem falla undir gildissvið 1. mgr. 81. gr. og snúast um rannsóknir og þróun vara eða aðferða, áður en til notkunar í iðnaði kemur, og hagnýtingu niðurstaðna, þar með talin ákvæði um hugverkaréttindi.
- 2) Samkvæmt 2. mgr. 163. gr. sáttmálans skal bandalagið hvetja fyrirtæki, að meðtöldum þeim sem eru lítil eða meðalstór, til að starfa að metnaðarfullum rannsóknum og tækniframförum og styðja viðleitni þeirra til samstarfs. Samkvæmt ákvörðun ráðsins 1999/65/EB frá 22. desember 1998 um reglur um aðild fyrirtækja, rannsóknamiðstöðva og háskóla og reglur um miðlun rannsóknarniðurstaðna vegna framkvæmdar fimmtu rammaáætlunar Evrópubandalagsins (1998-2002) ⁽³⁾ og samkvæmt reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 996/1999 ⁽⁴⁾ um framkvæmd ákvörðunar 1999/65/EB skal vera samstarf um þær óbeinu aðgerðir á sviði rannsókna og tækniþróunar sem fá styrk frá fimmtu rammaáætlun bandalagsins.

- 3) Samningar um sameiginlegar rannsóknir eða þróun niðurstaðna úr rannsóknum, fram að því stigi að hægt sé að hagnýta þær við iðnaðarframleiðslu, falla yfirleitt ekki undir 1. mgr. 81. gr. sáttmálans. Í ákveðnum tilvikum, meðal annars þar sem samningsaðilar ákveða að stunda ekki aðrar rannsóknir og þróun á sama sviði og útiloka þar með þann möguleika að þeir nái forskoti á hina samningsaðilana, geta slíkir samningar þó fallið undir 1. mgr. 81. gr. og því ber að láta gildissvið reglugerðar þessarar ná til þeirra.
- 4) Samkvæmt reglugerð (EBE) nr. 2821/71 hefur framkvæmdastjórnin meðal annars samþykkt reglugerð (EBE) nr. 418/85 frá 19. desember 1984 um beitingu 3. mgr. 85. gr. sáttmálans gagnvart flokkum samninga um rannsóknir og þróun ⁽⁵⁾, eins og henni var síðast breytt með reglugerð (EB) nr. 2236/97 ⁽⁶⁾. Reglugerð (EBE) nr. 418/85 fellur úr gildi 31. desember 2000.
- 5) Ný reglugerð verður að standast þau tvö skilyrði að tryggja skilvirka vernd samkeppni og að veita fyrirtækjum nægilegt réttaröryggi. Þegar unnið er að þessum markmiðum ber að taka mið af því að einfalda þarf stjórnáætlunir og lagarammann eins og framast er unnt. Þegar um er að ræða samninga um rannsóknir og þróun milli aðila sem ná ekki tilteknum markaðsítökum má almennt reikna með, að því er varðar beitingu 3. mgr. 81. gr., að jákvæð áhrif samninga um rannsóknir og þróun vegi upp á móti neikvæðum áhrifum þeirra á samkeppni.
- 6) Samkvæmt reglugerð (EBE) nr. 2821/71 skal í undanþágureglugerð framkvæmdastjórnarinnar skilgreina þá flokka samninga, ákvarðana og samstilltra aðgerða sem hún tekur til, tilgreina takmarkanir eða ákvæði sem heimilt er eða óheimilt að setja í samninga og ákvarðanir og vegna samstilltra aðgerða og tilgreina ákvæði, sem á að setja í samninga, ákvarðanir og vegna samstilltra aðgerða, eða önnur skilyrði sem ber að uppfylla.
- 7) Það er við hæfi að leggja niður þá aðferð að telja upp undanþáguákvæði en leggja meiri áherslu á að skilgreina þá flokka samninga sem eru undanþegnir ef tilteknum markaðsítökum hefur ekki verið náð og

⁽¹⁾ Stjtuð. EB L 285, 29.12.1971, bls. 46.⁽²⁾ Stjtuð. EB C 118, 27.4.2000, bls. 3.⁽³⁾ Stjtuð. EB L 26, 1.2.1999, bls. 46.⁽⁴⁾ Stjtuð. EB L 122, 12.5.1999, bls. 9.⁽⁵⁾ Stjtuð. EB L 53, 22.2.1985, bls. 5.⁽⁶⁾ Stjtuð. EB L 306, 11.11.1997, bls. 12.

tilgreina hvaða takmarkanir eða ákvæði mega ekki vera í slíkum samningum. Þetta er í samræmi við nálgun sem byggist á efnahagslegum forsendum og mati á áhrifum samninga á viðeigandi markað.

- 8) Að því er varðar beitingu 3. mgr. 81. gr. með reglugerð er ekki nauðsynlegt að skilgreina þá samninga sem gætu fallið undir 1. mgr. 81. gr. Við mat á einstökum samningum, sem falla undir 1. mgr. 81. gr., ber að taka tillit til ýmissa þátta, einkum gerðar viðkomandi markaðar.
- 9) Veiting hópundanþágu ætti að takmarkast við þá samninga sem telja má nokkuð víst að fullnæggi skilyrðum 3. mgr. 81. gr.
- 10) Samvinna á sviði rannsókna og þróunar og við hagnýtingu niðurstaðna leiðir yfirleitt til fjárhagslegra og tæknilegra framfara vegna þess að fleiri geta hagnýtt sér verkunnáttu og unnt er að koma í veg fyrir tvítekingu rannsókna og þróunarstarfs, stuðlar að nýjum framförum þegar fyrirtæki bæta hvert annað upp með gagnkvæmri miðlun verkunnáttu milli samningsaðila og leiðir til hagræðingar í framleiðslu þegar beitt er aðferðum sem orðið hafa til við rannsóknir og þróunarstarf.
- 11) Sameiginleg hagnýting niðurstaðna verður að teljast eðlileg afleiðing sameiginlegra rannsókna og þróunarstarfs. Hún getur verið af mismunandi tagi, svo sem framleiðsla, hagnýting hugverkaréttinda, sem leiðir til verulegra tæknilegra eða efnahagslegra framfara, eða markaðssetning nýrra vara.
- 12) Neytendur njóta yfirleitt góðs af auknum og markvissari rannsóknum og þróunarstarfi þar eð nýjar eða bættar aðferðir leiða til nýrra eða betri vara og þjónustu eða lækkaðs vöruverðs.
- 13) Til að njóta ávinnings og ná markmiðum sameiginlegra rannsókna og þróunarstarfs ætti þessi reglugerð einnig að gilda um þau ákvæði í samningum um rannsóknir og þróun sem fjalla ekki um meginmarkmið slíkra samninga en varða beinlínis framkvæmd þeirra og eru forsenda hennar.
- 14) Til að réttlæta undanþágu skal sameiginleg hagnýting tengjast vörum eða aðferðum þar sem notkun niðurstaðna úr rannsóknum og þróunarstarfi hefur úrslitabýðingu og hver samningsaðili fær tækifæri til að hagnýta allar niðurstöður sem hann óskar eftir. Ef háskólar, rannsóknarstofnanir eða fyrirtæki, sem annast rannsóknar- og þróunarþjónustu í atvinnuskyni en nýta sér venjulega ekki niðurstöðurnar, taka þátt í rannsóknum og þróunarstarfi skulu þau geta samið um að nota niðurstöður rannsókna og þróunarstarfs eingöngu til frekari rannsókna. Á sama hátt geta

fyrirtæki, sem eiga ekki í samkeppni, samþykkt að takmarka rétt sinn til hagnýtingar við eitt eða fleiri tæknilegt notkunarsvið til að greiða fyrir samstarfi milli samningsaðila þar sem færni eins kemur til fyllingar færni annars.

- 15) Nauðsynlegt er að takmarka undanþáguna, sem er veitt samkvæmt þessari reglugerð, við samninga um rannsóknir og þróun sem veita fyrirtækjunum ekki færi á að útiloka samkeppni að því er varðar verulegan hluta þeirra vara eða þjónustu sem um er að ræða. Nauðsynlegt er að veita ekki hópundanþágu vegna samninga milli samkeppnisaðila ef samanlagður hlutur þeirra á markaðinum fyrir vörur eða þjónustu, sem unnt væri að bæta eða leysa af hólmi í kjölfar rannsókna og þróunarstarfs, fer yfir tiltekin mörk á þeim tíma sem samningur er gerður.
- 16) Til að tryggja að samkeppni verði áfram virk um leið og rannsóknarniðurstöður eru hagnýttar sameiginlega er nauðsynlegt að kveða á um að hópundanþágan falli niður ef samanlögð markaðshlutdeild samningsaðilanna fyrir vörurnar, sem tilkomnar eru vegna sameiginlegra rannsókna og þróunarstarfs, verður of stór. Undanþágan gildir áfram um tiltekinn tíma án tillits til markaðshlutdeildar samningsaðilanna þangað til hlutdeild þeirra er orðin stöðug, einkum þegar algjörlega ný vara hefur komið fram, og til að tryggja þeim hagnað í lágmarkstíma vegna fjárfestinga þeirra.
- 17) Ekki ætti í þessari reglugerð að veita undanþágu fyrir samninga sem fela í sér takmarkanir sem eru ekki óhjákvæmileg forsenda þeirra hagstæðu áhrifa sem minnst er á hér á undan. Tilteknar alvarlegar samkeppnishömlur, svo sem takmarkanir á frelsi samningsaðila til að vinna að rannsóknum og þróun á sviði sem tengist ekki samningnum, verðsamráð gagnvart þriðja aðila, takmörkun á framleiðslu eða sölu og skipting markaða eða neytenda og takmörkun aðgangs að óvirkri sölu á samningsvörum á yfirráðasvæðum annarra samningsaðila, skulu að meginreglu til ekki falla undir hópundanþágu samkvæmt þessari reglugerð, án tillits til markaðshlutdeildar hluteigandi fyrirtækja.
- 18) Takmörkun á markaðshlutdeild, sú staðreynd að tilteknir samningar fá ekki undanþágu og skilyrðin, sem kveðið er á um í þessari reglugerð, eru að jafnaði trygging fyrir því að samningsfyrirtækin geti ekki, með samningum sem falla undir hópundanþágu, útrýmt samkeppni að því er tekur til verulegs hluta þeirra vara eða þjónustu sem um er að ræða.
- 19) Í ákveðnum tilvikum þar sem samningar, sem falla undir þessa reglugerð, hafa engu að síður áhrif sem samrýmast ekki 3. mgr. 81. gr. sáttmálans, er framkvæmdastjórninni heimilt að fella niður hópundanþágu.

- 20) Samningar milli fyrirtækja, sem eiga ekki í samkeppni um framleiðslu vara sem unnt er að bæta eða leysa af hólmi í kjölfar rannsókna og þróunar, munu eingöngu í undantekningartilvikum útrýma virkri samkeppni í rannsóknum og þróunarstarfi. Því er rétt að þessir samningar falli undir hópundanþágu, án tillits til markaðshlutdeildar, og ber að afgreiða slík undantekningartilvik með því að fella niður undanþáguna sem veitt er samkvæmt þessari reglugerð.
- 21) Af því að samvinna á sviði rannsókna og þróunar felur oft í sér verkefni til langs tíma, einkum þegar samvinnan nær líka til hagnýtingar niðurstaðna, er rétt að láta reglugerðina gilda í tíu ár.
- 22) Reglugerð þessi hefur ekki áhrif á beitingu 82. gr. sáttmálans.
- 23) Í samræmi við meginregluna um forgang bandalagslaga skal engin ráðstöfun, sem gerð er samkvæmt innlendum lögum, hindra samræmda beitingu samkeppnisreglna á sameiginlega markaðinum né full áhrif þeirra ráðstafana sem samþykktar eru til að framfylgja þessum reglum, þar með talin þessi reglugerð.

SAMÞYKKT REGLUGERÐ ÞESSA:

1. gr.

Undanþága

1. Í samræmi við 3. mgr. 81. gr. sáttmálans og með fyrirvara um ákvæði þessarar reglugerðar er því hér með lýst yfir að 1. mgr. 81. gr. gildir ekki um eftirfarandi samninga sem tvö eða fleiri fyrirtæki (hér á eftir nefnd „samningsaðilar“) gera sín í milli og varða skilyrðin fyrir því að stunda:
- a) sameiginlegar rannsóknir og þróun á vörum eða aðferðum og hagnýtingu niðurstaðna rannsókna og þróunarstarfs;
- b) sameiginlega hagnýtingu niðurstaðna úr rannsóknum og þróun á vörum eða aðferðum sem unnið var að í sameiningu samkvæmt fyrri samningi milli sömu samningsaðila; eða
- c) sameiginlegar rannsóknir og þróun á vörum eða aðferðum án hagnýtingar niðurstaðna.

Þessi undanþága gildir að því marki sem slíkir samningar (hér á eftir nefndir „samningar um rannsóknir og þróun“) innihalda samkeppnishömlur sem falla undir gildissvið 1. mgr. 81. gr. sáttmálans.

2. Undanþágan, sem kveðið er á um í 1. mgr., gildir einnig um þau ákvæði samninga um rannsóknir og þróun sem fjalla ekki um meginmarkmið slíkra samninga en varða beinlínis framkvæmd þeirra og eru forsenda hennar, svo sem

skuldbinding um að vinna ekki sjálfstætt eða ásamt þriðju aðilum að rannsóknum og þróun á sviði samningsins, eða á nátengdu sviði, á meðan samningurinn er í gildi.

Fyrsta undirgrein tekur þó ekki til ákvæða sem hafa sama markmið og samkeppnishömlurnar sem eru taldar upp í 1. mgr. 5. gr.

2. gr.

Skilgreiningar

Í þessari reglugerð er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

1. „samningur“: samningur, ákvörðun samtaka fyrirtækja eða samstilltar aðgerðir;
2. „samningsfyrirtæki“: fyrirtæki sem eiga aðild að samningi um rannsóknir og þróun sem og tengd fyrirtæki þeirra;
3. „tengd fyrirtæki“:
 - a) fyrirtæki þar sem aðili að samningi um rannsóknir og þróun, beint eða óbeint:
 - i) ræður yfir meirihluta atkvæða, eða
 - ii) getur skipað meira en helming fulltrúa í yfirstjórn eða framkvæmdastjórn fyrirtækisins eða hjá aðilum sem koma fram fyrir hönd fyrirtækisins, eða
 - iii) á rétt á að stýra rekstri fyrirtækisins;
 - b) fyrirtæki sem hafa beint eða óbeint einhver þau réttindi eða völd, sem um getur í a-lið, í fyrirtæki sem á aðild að samningnum um rannsóknir og þróun;
 - c) fyrirtæki þar sem fyrirtæki, sem um getur í b-lið, hefur, beint eða óbeint, þau réttindi eða völd sem talin eru upp í a-lið;
 - d) fyrirtæki þar sem aðili að samningi um rannsóknir og þróun og eitt eða fleiri fyrirtækjanna, sem eru talin upp í a-, b- eða c-lið, eða þar sem tvö eða fleiri af síðastnefndu fyrirtækjunum, hafa sameiginlega þau réttindi eða völd sem tilgreind eru í a-lið;
 - e) fyrirtæki þar sem þau réttindi og völd, sem eru talin upp í a-lið, eru sameiginlega í höndum:
 - i) aðila að samningi um rannsóknir og þróun eða tengdra fyrirtækja hvers þeirra sem um getur í a-til d-lið; eða
 - ii) eins eða fleiri aðila að samningnum um rannsóknir og þróun eða eins eða fleiri af tengdum fyrirtækjum þeirra, sem um getur í a-til d-lið, og eins eða fleiri þriðju aðila;
4. „rannsóknir og þróunarstarf“: öflun verkunnáttu sem tengist vörum eða aðferðum og fræðileg greining, kerfisbundin athugun eða tilraun, þar með talin tilraunaframleiðsla, tæknileg prófun vara eða aðferða, útvegum nauðsynlegs búnaðar og öflun hugverkaréttinda yfir niðurstöðunum;

5. „vara“: vara og/eða þjónusta, þar með talið bæði millistigsvörur og/eða -þjónusta og fullunnar vörur og/eða þjónusta;
6. „samningsaðferðir“: aðferðir sem sameiginlegar rannsóknir og þróunarstarf hafa leitt af sér;
7. „samningsvara“: vara sem sameiginlegar rannsóknir og þróunarstarf hafa leitt af sér eða sem er framleidd eða fengin með því að beita samningsaðferðunum;
8. „hagnýting niðurstaðna“: framleiðsla eða dreifing samningsvara eða beiting samningsaðferða eða veiting nytjaleyfis fyrir hugverk eða miðlun verkkunnáttu sem þörf er á við slíka framleiðslu eða beitingu;
9. „hugverkaréttindi“: hugverkaréttindi á sviði iðnaðar, höfundaréttur og skyld réttindi;
10. „verkkunnáttá“: safn hagnýtra upplýsinga sem eru ekki einkaleyfisverndaðar, eru fengnar með tilraunum og prófunum og eru leynilegar, mikilvægar og auðkenndar: í þessu samhengi merkir „leynilegar“ að verkkunnáttan sé ekki almennt þekkt eða auðfengin; „mikilvægar“ merkir að í verkkunnáttunni felist upplýsingar sem eru ómissandi fyrir framleiðslu samningsvaranna eða beitingu samningsaðferðanna; „auðkenndar“ merkir að verkkunnáttunni sé lýst nægilega ítarlega til að unnt sé að sannprófa að hún uppfylli viðmiðanir fyrir leynd og mikilvægi;
11. „sameiginlegar rannsóknir og þróunarstarf“ eða „sameiginleg hagnýting niðurstaðna“: um sameiginlegar rannsóknir og þróunarstarf eða hagnýtingu niðurstaðna er að ræða þegar vinnan, sem í því felst er:
 - a) unnin af sameiginlegum hópi, samtökum eða fyrirtæki,
 - b) falin þriðja aðila í sameiningu, eða
 - c) skipt milli samningsaðilanna þannig að þeir sérhæfi sig í rannsóknum, þróunarstarfi, framleiðslu eða dreifingu;
12. „fyrirtæki í samkeppni“: fyrirtæki, sem afhendir vörur sem unnt er að bæta eða leysa af hólmi með samningsvörunum (raunverulegur keppinautur), eða fyrirtæki sem raunsest er að álíta að legði út í nauðsynlegar viðbótarfjárfestingar eða annan nauðsynlegan aðlögunarkostnað, sem því fylgir að geta afhent slíka vöru, til að bregðast við líftilli og varanlegri hækkun á hlutfallslegu verði (mögulegur keppinautur);
13. „viðkomandi markaður fyrir samningsvörur“: viðkomandi vörumarkaður og landfræðilegur markaður fyrir samningsvörur.

3. gr.

Skilyrði fyrir undanþágu

1. Undanþágan, sem kveðið er á um í 1. gr., gildir með þeim skilyrðum sem sett eru í 2. til 5. mgr.
2. Allir samningsaðilar verða að hafa aðgang að niðurstöðum sameiginlegra rannsókna og þróunarstarfs með frekari rannsóknir eða hagnýtingu fyrir augum. Rannsóknarstofnanir, háskólar eða fyrirtæki, sem annast

rannsóknar- og þróunarþjónustu í atvinnuskyni en hagnýta sér venjulega ekki niðurstöðurnar, geta þó samið um að nota niðurstöður rannsókna og þróunarstarfs eingöngu til frekari rannsókna.

3. Ef samningur um rannsóknir og þróun kveður aðeins á um sameiginlegar rannsóknir og þróunarstarf skal hverjum samningsaðila frjálst að hagnýta sér sjálfstætt niðurstöður sameiginlegra rannsókna og þróunarstarfs og alla þá verkkunnáttu sem fyrir er og er nauðsynleg forsenda slíkrar hagnýtingar, samanber þó 2. mgr. Slíkur hagnýtingarréttur getur takmarkast við eitt eða fleiri tæknilegt notkunarvið eð samningsaðilar eru ekki fyrirtæki í samkeppni þegar samningurinn um rannsóknir og þróun er gerður.

4. Sameiginleg hagnýting á við um niðurstöður sem njóta hugverkaverndar eða hafa leitt til verkkunnáttu sem stuðlar að verulegum tæknilegum eða efnahagslegum framförum og niðurstöðurnar skulu hafa úrslitabýðingu fyrir framleiðslu samningsvara eða beitingu samningsaðferða.

5. Fyrirtækjum, sem framleiða samningsvörur í umboði samningsaðilanna vegna sérhæfingar í framleiðslu, er skylt að sinna pöntunum um framleiðslu frá öllum samningsaðilum nema einnig sé kveðið á um sameiginlega dreifingu í samningnum um rannsóknir og þróun.

4. gr.

Viðmiðunarmörk fyrir markaðshlutdeild og gildistími undanþágu

1. Ef samningsfyrirtækin eru ekki fyrirtæki í samkeppni gildir undanþágan, sem kveðið er á um í 1. gr., á meðan rannsóknirnar og þróunarstarfið stendur. Þegar um sameiginlega hagnýtingu niðurstaðna er að ræða gildir undanþágan áfram í sjö ár frá þeim tíma er samningsvörurnar eru markaðssettar í fyrsta sinn á hinum sameiginlega markaði.

2. Þegar tvö eða fleiri samningsfyrirtæki eru fyrirtæki í samkeppni gildir undanþágan, sem kveðið er á um í 1. gr., því aðeins í þann tíma, sem um getur í 1. mgr., að samanlögð markaðshlutdeild samningsfyrirtækjanna, þegar samningurinn um rannsóknir og þróun er gerður, fari ekki yfir 25% af viðkomandi markaði fyrir vörur sem unnt er að bæta eða leysa af hólmi með samningsvörunum.

3. Undanþágan gildir áfram eftir að tímabilinu, sem um getur í 1. mgr., lýkur að því tilskildu að samanlögð markaðshlutdeild samningsfyrirtækjanna fari ekki yfir 25% af viðkomandi markaði fyrir samningsvörurnar.

5. gr.

Samningar sem undanþágan tekur ekki til

1. Undanþágan, sem kveðið er á um í 1. gr., gildir ekki um samninga um rannsóknir og þróun sem, beint eða óbeint, einir sér eða ásamt öðrum þáttum sem eru undir stjórn samningsaðilanna, hafa að markmiði:

- a) að takmarka frelsi samningsfyrirtækjanna til að vinna að rannsóknum og þróun sjálfstætt eða í samvinnu við þriðja aðila á sviði sem tengist ekki sviði rannsókna og þróunarstarfsins eða, eftir að því starfi lýkur, á sviði rannsókna og þróunarstarfsins eða á skyldu sviði;
- b) að banna samningsaðilum að vefengja, eftir að rannsóknum og þróunarstarfi lýkur, gildi þeirra hugverkaréttinda sem samningsaðilarnir eiga á hinum sameiginlega markaði og sem skipta máli fyrir rannsóknirnar og þróunarstarfið eða, eftir að samningur um rannsóknir og þróun rennur út, vefengja gildi þeirra hugverkaréttinda sem samningsaðilarnir eiga á hinum sameiginlega markaði og vernda niðurstöður rannsókna og þróunarstarfs; þetta hefur þó ekki áhrif á möguleikann á að semja um uppsögn samnings um rannsóknir og þróun ef einn samningsaðila vefengir gildi slíkra hugverkaréttinda;
- c) að takmarka framleiðslu eða sölu; eða
- d) að hafa verðsamráð þegar vörur eru seldar til þriðju aðila;
- e) að setja takmarkanir á hvaða viðskiptavini samningsfyrirtæki geti skipt við að liðnum sjö árum frá því að samningsvörurnar eru markaðssettar í fyrsta sinn á hinum sameiginlega markaði.
- f) að banna óvirka sölu samningsvara á yfirráðasvæðum annarra samningsaðila;
- g) að banna samningsaðilum að markaðssetja samningsvörurnar eða gera ráðstafanir til að örva sölu þeirra á yfirráðasvæðum annarra samningsaðila á hinum sameiginlega markaði að liðnum sjö árum frá því að samningsvörurnar eru markaðssettar í fyrsta sinn á hinum sameiginlega markaði;
- h) að krefjast þess að samningsaðilar veiti þriðju aðilum ekki leyfi til að framleiða samningsvörurnar eða beita samningsaðferðum ef ekki er kveðið á um hagnýtingu, að minnsta kosti eins samningsaðilanna, á niðurstöðum sameiginlegra rannsókna og þróunarstarfs eða ef slík hagnýting á sér ekki stað;
- i) að krefjast þess að samningsaðilar neiti að koma til móts við beiðnir frá notendum eða endurseljendum á sínu svæði sem hafa í hyggju að markaðssetja samningsvörurnar á öðrum svæðum innan hins sameiginlega markaðar; eða
- j) að krefjast þess að samningsaðilar geri notendum eða endurseljendum erfitt um vik að afla sér samningsvaranna frá öðrum endurseljendum innan hins sameiginlega markaðar, meðal annars með því að nýta sér hugverkaréttindi eða grípa til aðgerða til að hindra að notendur eða endurseljendur afli sér vara eða markaðssetji vörur á hinum sameiginlega markaði sem hafa verið settar á markað á löglegan hátt innan hins sameiginlega markaðar af öðrum samningsaðila eða með samþykki hans;

2. Ákvæði 1. mgr. gilda ekki um:

- a) ákvörðun sölumarkmiða ef hagnýting niðurstaðna felur í sér sameiginlega framleiðslu samningsvara;
- b) ákvörðun sölumarkmiða og samráð um verð sem samningsaðilar setja upp gagnvart beinum viðskiptavinum sínum ef hagnýting niðurstaðna felur í sér sameiginlega dreifingu samningsvara;

6. gr.

Beiting viðmiðunarmarka fyrir markaðshlutdeild

1. Að því er varðar beitingu viðmiðunarmarkanna fyrir markaðshlutdeild sem kveðið er á um í 4. gr. skulu eftirfarandi reglur gilda:

- a) markaðshlutdeildin skal reiknuð á grundvelli söluandvirðis. Ef upplýsingar um söluandvirði liggja ekki fyrir má nota mat, byggt á öðrum áreiðanlegum markaðsupplýsingum, þar með talið sölumagn á markaði, til að ákvarða markaðshlutdeild hlutaðeigandi fyrirtækis;

- b) markaðshlutdeildin skal reiknuð út á grundvelli gagna frá næstliðnu almanaksári;

- c) markaðshlutdeild fyrirtækjanna, sem um getur í e-lið 3. liðar 2. gr., skal skipt jafnt milli þeirra fyrirtækja sem hafa þau réttindi eða völd sem tilgreind eru í a-lið 3. liðar 2. gr.

2. Ef upphaflega markaðshlutdeildin, sem um getur í 3. mgr. 4. gr., er ekki meiri en 25% en eykst eftir það án þess þó að fara yfir 30% gildir undanþágan, sem kveðið er á um í 1. gr., áfram samfelld næstu tvö almanaksár á eftir því ári þegar fyrst var farið yfir 25% markaðshlutdeild.

3. Ef upphaflega markaðshlutdeildin, sem um getur í 3. mgr. 4. gr., er ekki meiri en 25% en vex síðan yfir 30% gildir undanþágan, sem kveðið er á um í 1. gr., áfram næsta almanaksár á eftir því ári þegar fyrst var farið yfir 30% markaðshlutdeild.

4. Óheimilt er að sameina ávinning, sem fæst á grundvelli 2. og 3. mgr., þannig að tímabilið verði lengra en tvö almanaksár.

7. gr.

Niðurfelling

Framkvæmdastjórninni er heimilt að fella niður undanþágu sem veitt er samkvæmt þessari reglugerð, í samræmi við 7. gr. reglugerðar (EBE) nr. 2821/71, komist hún að þeirri niðurstöðu, annaðhvort að eigin frumkvæði eða eftir ábendingu aðildarríkis, einstaklings eða lögpersónu, sem

hefur lögmætra hagsmuna að gæta, að í tilteknu tilviki hafi samningur, sem fellur undir undanþáguna sem kveðið er á um í 1. gr., engu að síður haft einhver þau áhrif sem samrýmast ekki skilyrðum sem mælt er fyrir um í 3. mgr. 81. gr. sáttmálans, einkum og sér í lagi ef:

- a) samningurinn um rannsóknir og þróun takmarkar verulega möguleika þriðja aðila til að vinna að rannsóknum og þróun á viðkomandi sviði vegna takmarkaðra rannsóknarkosta sem eru fyrir hendi annars staðar;
- b) samningurinn um rannsóknir og þróun takmarkar verulega aðgang þriðja aðila að markaðinum fyrir samningsvörunar vegna þess hvernig dreifingu varanna er háttað í einstökum tilvikum;
- c) samningsaðilarnir hafa hvorki hagnýtt sér niðurstöður sameiginlegra rannsókna og þróunarstarfs né fært efnisleg rök fyrir því;
- d) samningsvörunar þurfa ekki í raun að keppa, á hinum sameiginlega markaði eða verulegum hluta hans, við vörur sem eru eins eða sem neytendur telja jafngildar að því er lýtur að eiginleikum, verði og áætlaðri notkun.

Reglugerð þessi er bindandi í heild sinni og gildir í öllum aðildarríkjunum án frekari lögfestingar.

Gjört í Brussel 29. nóvember 2000.

- e) samningurinn um rannsóknir og þróun myndi útrýma virkri samkeppni í rannsóknum og þróunarstarfi á tilteknum markaði.

8. gr.

Aðlögunartími

Bann það, sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 81. gr. sáttmálans, skal ekki gilda á tímabilinu frá 1. janúar 2001 til 30. júní 2002 að því er varðar samninga sem hafa öðlast gildi 31. desember 2000 og uppfylla ekki skilyrði fyrir undanþágu sem kveðið er á um í þessari reglugerð en sem uppfylla skilyrðin fyrir undanþágu sem kveðið er á um í reglugerð (EBE) nr. 418/85.

9. gr.

Gildistími

Reglugerð þessi öðlast gildi 1. janúar 2001.

Reglugerð þessi falli úr gildi 31. desember 2010.

Fyrir hönd framkvæmdastjórnarinnar,

Mario MONTI

framkvæmdastjóri.